

effi Electronic Frontier Finland

- Advocate for civilian digital rights
  - Democracy
  - Privacy
  - Freedom of speech
  - Balanced IPR -system
  - Open Data

30.11.2021

Mikko Kenttälä

Effi - tietoturvatyöryhmä / tiedustelulait

Kyberturvallisuus startup SensorFu:n perustaja ja toimitusjohtaja

E-mail: mikko.kenttala@effi.org

Effi PoC: puheenjohtaja@effi.org

Miksi ihmiset ovat huolissaan tiedustelusta?

- Perusoikeus ristiriita
- Voiko sivulliset joutua tietojen keräämisen uhriksi
- Tekninen tiedustelu voi helposti olla massaluonteista
- Toiminta usein salaista -> Toimintaa on vaikea ulkopuolisilla arvioida

Tiedustelun valvonta

Tiedustelutoiminnan valvonnan toteutumista on vaikea kansalaisilla arvioida, koska ei ole mitään julkista tietoa, johon arvioinnin voisi perustaa.

Tiedustelun valvonta

Jotta tiedustelun oikeasuhtaisuutta voitaisiin julkisesti arvioida, tulisi tiedustelutoiminnan laajuutta ja toteuttamistapaa yleisellä tasolla kuvaavien tietojen olla julkisia. Kuten Effi lainvalmistelun aikana toi esiin, olisi olennaista tietää:

- Paljonko eri tiedustelukeinoja on käytetty ja kuinka moneen henkilöön niitä on kohdistettu;
- Kuinka laajoja datamääriä ja verkkoalueita tietoliikennetiedustelussa on analysoitu;
- Kuinka monta eri henkilöä koskevia tietoja tiedusteluviranomaiset ovat saaneet muiden viranomaisten rekistereistä.

Pöystin mukaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen yleisten kriteerien mukaisesti lainsäätäjän ja julkisen vallan on huolehdittava jatkuvasti siitä, että tiedustelun toimivaltuudet pysyvät ihmisoikeustuomioistuimen päätösten rajoissa.

KUVA: RONI REKOMAA / LEHTIKUVA

OIKEUSKANSLERI nostaa lausunnossaan esiin myös kansalaisten mahdollisuuden saada tietoa perusoikeuksiin kajoavan tiedustelun tuloksellisuudesta. Näin siitä huolimatta, että tiedustelutoimintaan liittyvät tilastotiedot ovat ymmärrettävistä syistä monilta osin salassa pidettäviä.

”Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että uusista tiedustelulaeista ja niiden toimivuudesta pitäisi kyetä käymään yhteiskunnallista keskustelua muun ohella tilasto- ja indikaattoritietojen avulla”, oikeuskansleri kirjoittaa.

Palomuuri

Poliisissa odotettiin, että se olisi saanut rikostiedustelutietoa siviilitiedustelulain myötä suposta, mutta näin ei ole käynyt. Supon ja poliisin väliin pystytetty ns. palomuuri on estänyt tietojen luovutuksen.
-- MTV uutiset

Suojelupoliisi saa ilmoittaa tehdystä rikoksesta keskusrikospoliisille, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta.
--Poliisilaki 5 a luku Siviilitiedustelu 44 §

Siviili- ja sotilastiedustelu on perusluonteeltaan vahvistamattomien tietojen ja heikkojen signaalien yhdistelyä tietojen jatkokäsittelyn suuntaamiseksi. Siviili- tai sotilastiedustelumenetelmällä hankittua analysoimatonta raakatietoa ei saa oikeusturvasyistä käyttää sellaisenaan yksittäisten yksilöiden oikeuksiin tai velvollisuuksiin vaikuttavaan päätöksentekoon. Siviili- ja sotilastiedustelun sekä rikostiedustelun väliin onkin pystytetty lainsäädännöllisiä ja organisatorisia ”palomuureja”.
-- Tiedusteluvalvontavaltuutettu

Rikostiedustelusta

- *Kyse on **nykyisten** tiedonhankintavaltuuksien käytöstä, mutta jo astetta **aiemmin** ja **yleisemmällä tasolla** kuin tällä hetkellä on mahdollista, sanoo poliisiylitarkastaja* - Mikko Eränen poliisihallituksesta Rikospaikassa

- Salaisia tiedonhankintamenetelmiä
  - telekuuntelu
  - suunnitelmallista tarkkailua
  - teknistä kuuntelua,
  - teknistä katselua,
  - henkilön teknistä seurantaa,
  - teknistä laitetarkkailua,
  - peitetoimintaa,
  - Valeostoa
  - ...

Tiedonhankintamenetelmät kajoavat perusoikeuksiin, joita suojaavat sekä perustuslaki, Euroopan unionin perusoikeuskirja että Euroopan ihmisoikeussopimus edellyttää, että toimivaltuudet ovat:

- välttämättömiä
- tehokkaita
- oikeasuhtaisia
- kohdennettuja
- ja täyttävät muutkin perusoikeuksien rajoittamisedellytykset.

Kotirauhasta

*Supo haluaa kuitenkin vielä lisää oikeuksia **tiedustella salaa**. Supo pitää esimerkiksi ihmisten **kotirauhaa** oman työnsä tehokkuuden kannalta ”ongelmallisena”.*

*SUOJELUPOLIISI lausuu huolensa myös **salausteknologian** kehittymisestä, jolla on ”kielteinen vaikutus siviilitiedustelun tehokkuuteen”.*

-HS https://www.hs.fi/politiikka/art-2000008422934.html

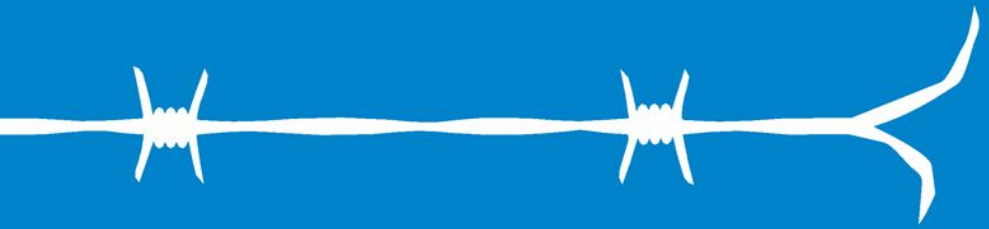

Kiitos!

effi Electronic Frontier Finland